

EXPUNERE DE MOTIVE

În România, sectorul de călătorii și turism înregistrează o **contribuție directă** la formarea PIB în valoare de **12.2 mld. RON** (3.024,1 milioane USD), ceea ce înseamnă, în mărime relativă, 1,4% din PIB total la nivelul anului 2017.

De asemenea, la nivelul anului 2017¹, **contribuția totală** a sectorului de călătorii și turism la formarea PIB a fost de **45.1 mld. RON** (11.185,7 milioane USD), respectiv 5,3% din PIB total.

În anul 2018 se previzionează o creștere a afacerilor în acest sector cu 4.6% și, pentru perioada 2018-2028, 2.1% pe an, ajungându-se la 1.5% din PIB total la nivelul anului 2028.²

Totodată, în anul 2017, **direct și indirect**, contribuția totală a acestei industrii privind ocuparea forței de muncă a fost de **529.000 locuri de muncă** și 6.3% din total populație ocupată³ iar, în prezent, această industrie creează în mod **direct, 208.500 locuri de muncă**, reprezentând 2,5% din totalul locurilor de muncă la nivelul întregii economii.

România ocupă locul 81 (din 136 de țări studiate) privind resursele umane și piața muncii potrivit Raportului Competitivității Turismului și Călătoriilor⁴.

Prezentul demers legislativ își propune realizarea următoarelor obiective:

1. **În principal**, ameliorarea situației actuale existente în domeniul turismului prin adoptarea unor măsuri legislative de natură fiscală astfel încât să se rezolve deficitul de forță de muncă și să se asigure o mobilitate ocupațională reală și eficientă;
2. **În secundar**, aspecte de natură socială, respectiv reducerea abandonului școlar și atragerea tinerilor să lucreze în turism prin diminuarea numărului de migranți către alte țări cu potențial turistic.

Sectorul de călătorii și turism poate să devină un motor puternic pentru asigurarea creșterii incluzive și sustenabile a economiei românești.

Pentru fructificarea acestui potențial de dinamizare a economiei românești este nevoie de viziune și capacitate pentru armonizarea acțiunilor pe termen scurt, mediu și lung. Este nevoie de prioritizări juste astfel încât să se consolideze imaginea și reputația României ca macro-destinație prin prisma satisfacției/experienței vizitatorilor și să se

¹ World Travel & Tourism Council, Travel & Tourism Economic Impact 2018 – Romania, <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2018/romania2018.pdf>.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ The World Economic Forum, Travel & Tourism Competitiveness Report 2017: Paving the Way for a More Sustainable & Inclusive Future, http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2017_web_0401.pdf.

promoveze, la nivel internațional, experiența unică oferită de turismul românesc. Experiența unei călătorii este amplu influențată de calitatea serviciilor prestate în favoarea vizitatorilor și, implicit, de numărul suficient și nivelul profesionalismului resurselor umane angajate în turism.

Printre cauzele care concură la menținerea unei situații nefavorabile privind resursele de muncă în turism și dezechilibrul pe acest segment al pieței muncii se numără **discontinuitatea activității** (sezonalitatea) și **lipsa de măsuri active privind stimularea ocupării forței de muncă în acest sector.**

Este nevoie de un sistem coerent de sprijin (pachete de măsuri) atât în favoarea purtătorilor cererii, cât și ai ofertei forței de muncă din turism.

Din păcate, menținerea unui interes politic redus privind dezvoltarea turismului, alături de alocări precare de fonduri publice și disproporționate în cadrul sectorului au condus la o situație fără precedent pe piața muncii, cea mai gravă criză de forță de muncă din ultimii 28 de ani.

99% dintre hotelurile și restaurantele de pe litoralul românesc **au un deficit de angajați de peste 50% cu puțin înainte ca sezonul estival să înceapă**⁵.

Această criză a forței de muncă resimțită acut la nivelul turismului de litoral și cronic la nivelul celorlalte forme de turism din țară reprezintă o frână trasă pentru desfășurarea afacerilor în sectorul de călătorii și turism.

În absența unor măsuri imediate, deficitul de forță de muncă se va adânci și reflecta în calitatea mai proastă a serviciilor și în pericolul iminent ca imaginea/reputația României ca macro-destinație să fie compromise cu efecte negative, pe termen lung, greu de estimat.

Astfel, în conformitate cu legislația în vigoare, persoanele fizice, pentru veniturile realizate din salarii și asimilate salariilor prevăzute la art. 76 alin. (1) - (3) Cod Fiscal, ca urmare a desfășurării activității pe bază de contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni, cu persoane juridice române care desfășoară activități sezoniere dintre cele prevăzute la art. 1 al Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități, în cursul unui an, **nu datorează impozit pe venit pentru veniturile respective**⁶.

Actuala reglementare vizează, astfel, **toate persoanele fizice** care realizează venituri din activitățile sezoniere prevăzute de legea nr.170/2016, **sub condiția existenței unui contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni.**

Caracterul sezonier al unei activități presupune o perioadă care se repetă de la an la an în care anumite activități se impun a fi realizate pe durate relativ fixe în funcție de anotimp (de sezon) sau/și de obiceiuri colective de viață.

De regulă, această perioadă nu este mai mare de 3 luni/an, perioadă care coincide și cu vacanța elevilor și studenților din țara noastră iar aceștia **pot fi atrași în activități productive în acest domeniu.**

⁵ <https://www.profit.ro/taxe-si-consultanta/hotelierii-reclama-cea-mare-criza-forta-munca-ultimii-28-ani-litoral-putin-inainte-inainte-inceperea-sezonului-cameristele-cer-salarii-pest-500-euro-bucatarii-buni-pest-3-000-euro-18070347>

⁶ Articolul 60 punctul 4 din Codul fiscal.

Desigur, în prezent există anumite reglementări cu vocație generală în ceea ce privește stimularea ocupării forței de muncă⁷, printre care se regăsesc, lapidar și cu titlu general, și absolvenții instituțiilor de învățământ.

Elevii și studenții reprezintă un potențial uriaș pentru acoperirea acestui deficit de forță de muncă, prin crearea unor facilități fiscale eficiente și în măsură să-i atragă în domeniul turismului se pot diminua considerabil inclusiv efectele negative ale abandonului școlar și migrației către alte țări cu potențial turistic.

Propunerea legislativă de la punctul 1 vizează scutirea de la plata impozitului pe venit **pentru elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare, care desfășoară activități cu contract individual de muncă în profesiunile specifice activităților de turism** prevăzute de art. 25 al Ordonanței nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România **și pentru perioade mai mici sau mai mari de 12 luni.**

Această derogare de la reglementarea actuală acordată elevilor și studenților, coincide cu vacanțele acestora sau, în alte situații, se perpetuează pe perioada calității de student cu vârsta de până la 26 de ani⁸ și este aptă să contribuie la atingerea obiectivelor propuse în acest demers legislativ.

Pentru aceleași considerente expuse mai sus se justifică și măsura propusă la punctul 2, în sensul exceptării de la plata contribuțiilor de asigurări sociale a elevilor și studenților cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare, care desfășoară activități cu contract individual de muncă în profesiunile specifice activităților de turism prevăzute de art. 25 al Ordonanței nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România și pentru perioade mai mici sau mai mari de 12 luni.

Considerăm că aceste măsuri vor contribui sistematic și durabil la rezolvarea problemei deficitului forței de muncă în meseriile și funcțiile din activitățile hoteliere și de turism, fiind oportune și necesar a fi parte în cadrul unui *sistem coerent de sprijin al afacerilor în turism*.

În sprijinul celor enunțate anterior câteva idei merită să fie subliniate aici. Potrivit celor mai recente date prezentate de Eurostat, în momentul de față suntem pe locul trei în Uniunea Europeană la părăsirea timpurie a școlii. Conform aceluiași organism european, 18,9% dintre tinerii români din intervalul de vârstă cuprins între 18 și 24 de ani renunță la studii.

La nivelul Uniunii Europene, suntem depășiți doar de Spania, cu un procent al abandonului școlar de 20,3%, și de Malta, cu 20,1%⁹.

⁷ De exemplu, legea nr. 76/2002 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă

⁸ De exemplu, situația unui student aflat la forma de învățământ cu frecvență redusă, are vârsta de până la 26 de ani, dorește/trebuie să lucreze pe perioada studenției (nu are posibilități financiare de întreținere și atunci trebuie să beneficieze de o astfel de șansă). Educația în sistem universitar trebuie să fie un drept fundamental la care să aibă acces toți indivizii, indiferent de categoria sau mediul din care provin.

⁹ <http://www.tribunainvatamantului.ro/abandonul-scolar-un-fenomen-care-face-ravagii-in-invatamantul-romanesc/>

Totodată, cele mai recente date ne arată faptul mai mult de un sfert dintre studenții admiși la programele de studiu de licență și de master nu își finalizează studiile¹⁰.

*Prin urmare, în planul individual al subiecților vizați - **elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare** - facilitățile fiscale propuse de prezenta inițiativă legislativă vor reprezenta stimulente pentru continuarea studiilor, conferind un cadru de sprijin pentru asigurarea mijloacelor necesare de urmare a studiilor.*

Conform datelor furnizate de INS¹¹, în trim. IV al anului 2017, populația inactivă, în cadrul grupei de vârstă 15-24 ani, a fost de 1.501.622 persoane. Pentru aceeași perioadă și același segment al populației, populația activă din punct de vedere economic, incluzând populația ocupată și șomerii BIM, a fost de 613.318 persoane. Având în vedere aceste date statistice, rezultă că există aproximativ 900.000 de persoane din această categorie care reprezintă resurse de muncă potențial a fi utilizate în cadrul societății. Precizăm că, în ansamblul societății, elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani, aflați într-o formă de școlarizare reprezintă o categorie ideală pentru atragerea în sectorul de călătorii și turism datorită disponibilității de timp liber în perioadele de creștere a activității în cadrul sectorului. Este necesar a se reține și faptul că, la nivelul trim. IV al anului 2017, doar 26.554 persoane cu vârste cuprinse între 15-24 ani aveau ocupații în domeniul Hoteluri și restaurante (la nivelul trim. III al anului 2017, doar 22.220 persoane).

Mai mult, măsurile propuse încurajează și mobilitatea ocupațională a forței de muncă și migrarea ei dinspre alte sectoare de activitate către turism, în condițiile unei atractibilități reale și cu efecte benefice asupra PIB-ului României.

Printre efectele așteptate ale acestei măsuri se numără și acelea ca raporturile contractuale de muncă să devină stabile și angajatul sezonier să fie fidelizat.

Discontinuitatea muncii celor care lucrează în meseriile din activitatea hotelieră și de turism reprezintă un dezavantaj în plan individual și un mare risc de a trăi la nivelul pragului de sărăcie pentru acele persoane care rămân fidele ocupării în aceste meserii. Realizarea de venituri pe un număr limitat de luni reprezintă un motiv pentru care aceste persoane vor depune continuu diligențe pentru a-și schimba opțiunile de carieră și a se orienta către domenii care oferă condițiile unei angajări cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată. Din aceste motive, atragerea și fidelizarea tinerilor, aflați în diferite forme de școlarizare, către meseriile din activitatea hotelieră și de turism reprezintă o soluție durabilă la problemele exodului forței de muncă din turism către alte sectoare și adâncirii deficitului de forță de muncă în acest sector.

¹⁰ <http://www.anosr.ro>

¹¹ INS, TEMPO-Forță de muncă, <http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=15>

***În concluzie,** turismul este un domeniu care aduce beneficii economice și sociale generale importante¹².*

Se impune existența unei preocupări temeinice pentru asigurarea unui echilibru între costurile individuale și beneficiile economice și sociale generale.

Dezutilitatea generată de o muncă desfășurată în cadență sezonieră trebuie redusă prin acordarea de beneficii la nivel individual prin redistribuția firească a unei părți a beneficiilor economice înregistrate la nivel macroeconomic.

Numai într-o astfel de abordare se pot atinge scopurile fidelizării și profesionalizării resurselor de muncă angajate în sectorul călătoriilor și turismului și reechilibrării pieței muncii pe acest segment.

În caz contrar, se vor manifesta permanent riscul migrării resurselor de muncă dinspre sectorul călătoriilor și turismului către alte sectoare ale economiei naționale și chiar riscul emigrării.

Nu în ultimul rând, prin efectele sale, măsurile propuse dau eficiență acțiunilor circumscrise obiectivului asumat prin programul de guvernare pentru promovarea unei strategii integrate de dezvoltare a turismului.

Inițiator

Senator,

Nicoleta Ramona DINU

¹²World Tourism Organization, Exploring the Full Economic Impact of Tourism for Policy Making, http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/unwto_paper_t20_france.pdf